PREDIKAN VID VESPER PÅ TRETTONDAG JUL DEN 6/1 1958
I KIRSEBERGS KYRKA, MALMÖ.
TEXT JES 60: 1-6.

PSALMER: 8:1-3, 242:1-4, 247:1-3, 68:4-5.

I Faderns och Sonens och den Helige Andes namn.
Gud sänd din Ande i våra hjärtan, så att vi hör ditt ord och sedan lyder dig i gärningarna! Amen.
Texten.

Denna profetiska text ur det gamla "testamentet" talades till Israel, till ett av de många folk, som trängdes med varandra öster om Medelhavet. Israel var inte ett av de stora folken, tvärtom, ett av de små, ofta översvämmat av fiendehärar, ofta underkuvat och ständigt frestat att sätta sin lit till något av de stora folken runtomkring. I detta lilla folk stod profeter upp och befallde Israel att icke lita på någon av de mäktige utan endast på sin Gud, på Honom, som ingen hade sett, på Honom, som det inte fanns någon "bild" av i hela världen. Och nu, i denna text, uttalas något ännu mera otroligt och anstötligt: "Dessa andra folk, de stora, skola vandra i ditt ljus - det ljus som nu uppgår över dig, Israel - och konungarna skola vandra i glansen som går upp över dig." Inte nog med detta: "Alla dina förskingrade barn - de slagna och kringspridda - komma församlade till Dig, dina söner komma fjärran ifrån, dina döttrar bäras fram på armen." Men inte nog med detta (sönerna och döttrarna har ju dock en gång hört Israel till) - ännu mer: "Folkens skatter skola falla dig till, havets rikedomar skola föras till dig, kamelfålar från Midjan och Efa och Saba (alltså från Arabien)". Det ligger ett anspråk i detta tal som är oerhört. Ett enda litet folk göres till världens medelpunkt, som om allt skeende på jorden hade att kretsa däromkring.

Hur har det gått med alla dessa folk runt Israel? Assyrier och babylonier och kananéer och moabiter och allt vad de heter - vi kan icke längre finna dem på jordens yta. Uppblandade med varann, upplösta såsom folk, borta är de. Men idag, 1958, finns det en ung stat, Israel, bofast på samma stycke jord, där textens ord en gång uttalades, där vår Frälsare levde och gjorde sitt verk för all världen, och till detta Israel samlas nu de slagna judarna "fjärran ifrån", söner och döttrar från jordens alla länder, dit föras gåvor och penningmedel från alla håll för att möjliggöra arbete och återuppbyggnad medan araberna, som bott i landet förut, får vika under en personlig nöd, som påkallar energisk flyktinghjälp från oss alla. Vad är det för egendomligt med detta Israel? Man kunde försöka föreställa sig att babylonierna nu 1958, ville upprätta en egen ny stat borta vid Eufrat och Tigris. Det finns inga babylonier. Men detta Israel, avrättat i gaskamrar, fördrivet från land till land - det finns, det är som om det uppstode på nytt, det kan icke dö, ty det ingår i Guds världsplan att låta det leva, till den yttersta tiden.

Men i denna yttersta tid, som vi går i möte, skall det också visa sig, att Guds dom icke enbart drabbar de många folken därutanför. Gud har ett ord att säga också till sitt eget Israel, som icke har erkänt den Konung han lät födas i dess mitt, och ett ord till sin egen kyrka, som har erkänt Honom, åtminstone med munnen. Så var det alltid med den profetiska förkunnelsen, den riktade sin spets in mot Israel självt, ty den var Guds ord. Och så är det också med ordet i vårt öra i detta nu: sårar det oss ingenstans, då kan vi vara säkra på att vi inte har förstått det. Den punkt, där vi idag har att rannsaka oss, är just denna: vad litar vi på, där vi ligger, inkilade mellan stora, fientliga stater, vad räknar vi med såsom grund och fäste i livet? När fruktan för Assur steg upp i Israels hjärtan, då tänkte många: det är skönt att veta, att Egypten finns, att det råder balans, maktbalans i världen. Därom sade preofeterna: "avgudadyrkan!" - "Hjärtats tillit riktad åt fel håll!" Och det betydde inte, att det var fel att betrakta Assur och Egypten som de starkaste politiska makterna, ty det var de - liksom öst och Väst är det nu. Den som har fått den bästa kroppen och som förstår att bruka den rätt han kommer att på kolstybben kunna springa 10000 meter fortare än andra - det blir han som står på segerpallen några år. Därefter blir det någon annan som står där. Ty allt detta förgås. Och vi räknar bara med sådant, bara med makt, med hälsa, med pengar, då blir våra hjärtan kalla och hårda - och i grunden fruktar vi. Men mitt i detta maktens rike, där intet håller att förtrösta på, står Den Ende Förblivande Konungen, född och död och uppstånden inne i detta underliga Israel, som är Guds utkorade folk i världen, Han som icka kan nedslås, ty han grundade sitt välde på Döden, på Ångesten, på Barmhärtigheten, på det som i världen ingenting är. Han sade om sig själv: "Jag är världens ljus!" (såsom det står i en av Trettondagens texter). Och om folkens tillbedjan inför Honom talar alltså dagens evangelietext; de vise männen från Österns länder med sina gåvor guld och rökelse kommer där som en fullborda av profetens löfte om "folkens skatter" och om "konungarnas vandring i glansen över Sion". I denna stund idag, finns det nya människor i nya folk, fjärran härifrån, människor som just för första gången har hört namnet Jesus Kristus uttalas - detta stilla skeende skär tvärsigenom världspolitiken, såsom det lilla Israels troskamp för länge sedan skar tvärsigenom allt som pågick. Hur mycket räknar vi med detta förborgade skeende? I hur hög grad får, i våra hjärtan, detta stilla verk, världsmissionens arbete, vara av vikt, då vi tänker över världens gång?

När man hör att en svart drottning över en ö i Oceanen bjuder alla sina undersåtar att under ett helt år bedja regelbundet för ett planerat kristet världsmöte (i Evanston), då ter sig denna nyhet från 1950-talet närmast en smula lustig. Men den är ganska lik en annan händelse, den dag en av våra landsmän i tidig medeltid skrev i sitt landskaps lagsamling de orden: "Kristus är främst i vår lag." All kyrkohistoria är missionshistoria, alla vi européer, stod utanför när Guds gärning inom Israel fullbordades i Jesus Kristus, alla är vi ympade in, efteråt, i Israels träd. Vår europeiska historias begynnelse är, i folk efter folk, sammanvävd med ankomsten av ett ord hitfram, ett ord utifrån, från Israel, och när våra konungar började krönas i Jesu namn, då var även det en fullbordan av profetordet: "Folken skola vandra i ditt ljus och konungarna i

glansen som går upp över dig." Men vi glömmer lätt, att idag börjar många folks historia, idag uppstår i den färgade världen nya, fria folk, deras namn har samma oförnäma klang som vikingarnas för 1000 år sen, och hos somliga bland dessa färgade är det samma underbara allvar över evangeliet, som det var när missionen en gång kom till oss, samma brist på invanda fraser, samma "nyhet" och därför också samma gestaltande kraft: Kristus blir - nu som då - "främst i vår lag"; gamla, råa sedvänjor faller och nytt skapas, i familj, på arbetsplats, i samhälle. Kanske är detta det enda verkligt (oläsligt ord), som av allt det som nu, i maktkampens tid, blir till. Ty "vad våldet må skapa är intigt och kort, det dör som en stormvind i öknen bort." Men räknar vi så själva? Tar vi med detta Andens verk i våra bokslut, bland det som vi hoppas på och litar till? Är vi inte fångna i världens sätt att räkna, såsom det gamla Israel var - trots alla profeternas varningar?

"Mörker övertäcker jorden och töcken folken", så skildrar vår text läget, innan ljuset bryter fram över Sion. Det är tydligt, att profetordet här vill påminna om mörkret, som låg över djupen den första skapelsedagen, innan Gud sade: "Varde ljus!" Men detta läge - "mörker över jorden och töcken över folken" - är lika mycket läget idag, ty det som saknas idag är Skapelse, ny skapelse: alla räknar bara med balans, maktbalans, detta att mot något samla något annat, som man kan få tag i på jorden och gadda samman till försvar mot det man fruktar. Till skillnad från våra farföräldrar känner vi oss blott fattigare för varje ny teknisk uppfinning som göres, ännu värnlösare än förut - ty intet av detta är "Nytt", intet är nyskapelse, allt ordnas bara in under den gamla viljan, viljan att hota, viljan att hävda sig. Men medan detta pågår, finns för varje människa en port öppen till Nyskapelse, till undret att födas på nytt och ta sig ur maktspelet, få det friska livet givet åt sig och själv ge bort det med glädje. Den strömmen av liv är det som skär rakt igenom världskampen, den väller upp som en källa med vatten, när en människa - i vår tid som i alla andra tider - enbart reser ut till folken för att "berätta om Jesus Kristus" och så förvandla öken till beboeligt land. Det är inte endast de färgade folken som behöver sådana tillflöden av liv - vårt eget samhälle ropar efte nyfödda människor, det känner vi nog på vår samvaro med varann och för detta verket har nu denna kyrka stått här i 30 år. Men idag, på Trettondagen, tänker vi särskilt på dem som har velat strö ut förnyelsens gåvor på missionens fält, och som nu står därute i striden:

O stärk dem i den svåra strid
De kämpa i vår hårda tid!
Hugsvala dem och var dem när
Och med din Ande frid beskär! Amen. (SvPs. 151:2)

1)

Pred. i Kivebergsk. M-i, vesper 6/1-58.

Psalmer
8:1-3
242:1-4
247:1-3
68:4-5

☐ F:s o. S:s o. d. H. A:s namn. Gud, sänd din Ande i våra hjärtan, så att vi bär ditt ord och sedan lyder dig i gärningarna! Amen.

Texten: Profeten Jesaja 60:1-6.

Giv ditt ord oss lyser så,
att vi i mörkret icke gå. Amen.

Denna profetiska text var det gamla "Testamentet" talades till Israel, till ett av de många folk, som trängdes med varandra öster om Medelhavet. Israel var inte ett av de stora folken, också ett av de små, ofta översvämmat av fiendehärar, ofta undertryckt och ständigt frestat att sätta sin lit till något av de stora folken runtomkring. I detta lilla folk stod profeter upp och befallde Israel att icke lita på någon av de mäktige utan ~~mer~~ endast på sin Gud, på Honom, som ingen hade sett, på Honom, som det inte fanns någon "bild" av i hela världen. Och nu, i denna text, uttalas något ännu mera otroligt och anstötligt: "Dessa andra folk, de stora, skola vandra i ditt ljus — det ljus som nu uppgår över dig, Israel, och konungarna skola vandra i glansen som går upp

2)

ives dig." Inte nog med detta: "Alla dina förskingrade barn — de skola komma församlade till dig (i triumph till dig) dina söner komma hjärran ifrån, dina döttrar bäras fram på armen." Men inte nog med detta (söner och döttrar har ju också en gång burit Israel till) — ännu mer: "Folkens skatter skola falla dig till, havets rikedomar skola föras till dig, kamelfålar från Midjan och Efa och Saba (alltså från Arabien)". — Det ligger ett anspråk i detta tal som är oerhört. Ett enda litet folk gives till världens medelpunkt, som om allt skeende på jorden hade ett kretsa däromkring.

Hur har det gått med alla dessa folk runt Israel:

Assyrier och babylonier och kananier och moabiter och allt vad de heter — vi kan inte längre finna dem på jordens yta. Uppblandade med araber upplöste dåsom folk, borta är de. Men idag, 1948, finns det en stat, Israel, belägen på samma stycke jord, där texten ord en gång uttalades, där två trälsare levde och gjorde sitt verk för all världen, och till detta Israel samlas nu de flagna judarna "hjärran ifrån", från jordens alla länder, dit föras gåvor och penningmedel från alla håll för att nu igångsätta arbete och återuppbyggnad, medan araberna, som bott i landet förut, får vika under en personlig nid, som

påkallar energisk flyk-
tingshjälp från oss alla.
Vad är det för egendom-
ligt med detta Israel? Man
kunde fristas att föreställa
sig att babylonierna nu
1958, ville uppsätta en egen
ny stat bort vid Eufrat och
Tigris. Det finns ingen babylonien.
Men detta Israel, avsänkt i
gaskammar, fördrivet från land
till land — det finns, det är
som om det uppstode på nytt,
det kan icke dö, ty det ingår
i Guds världsplan att låta det
leva, till den yttersta liden.

— Men i denna yttersta
tid, som vi går i möte, skall
det också visa sig, att Guds
dom icke enbart drabbar
de många folken därutan-
för. Gud har ett ord att

säga också till sitt eget Israel,
som icke har erkänt den Konung
han fått födas i dess mitt,
och till sin egen tystna, som
har erkänt honom, åtminsto-
ne med mumar. Så var det
alltid med de profetiska för-
kunnelsen, den riktade sin
spets in mot Israel självt,
ty den var Guds ord. Och så
är det också med ordet i vårt
öra i detta nu: Sårar det oss
ivrenstans, då kan vi vara
säkra på att vi inte har för-
stått det. Den punkt, där vi
idag har att rätmuska oss
är just denna: vad litar
vi på, där vi ligger inklämde
mellan stora, fruktlösa stater,
vad räknar vi med såsom
grund och fäste i livet? När
fruktan för Assur stog upp i

Israels hjärtan, då lärde många:
det är skönt att veta, att
Egypten finns, att det råder
balans, maktbalans i värl-
den. Därom sade profeterna:
"svavelodykan!" — "hjärtats
tillit riktad åt fel håll!"
Och det betydde inte, att det
var fel att betrakta Assur
och Egypten som de starkaste
politiska makterna, ty det
var de — likväl östt och
väst är det nu. Den som
hade den bästa kroppen och
som förstår att bruka den rätt
han kommer att på kolstybben
kunna springa 18000 meter
fortare än andra — det blir
han som står på segerpallen
några år. Därefter blir det
någon annan som står där. Ty
allt detta förgås. Om vi

räknar bara med sådant, bara
med makt, med hälsa, med pengar,
då blir våra hjärtan kalla och hårda
— och i grunden fruktar vi. Men
mitt i detta maktens rike, där
intet håller att förtröstas på,
står Den Ende Förblivande Nå-
runegen, fjärd och död och
uppståndelsen inne i detta un-
derliga Israel som är Guds
utkorade folk i världen, han som
som icke kan nedslås, han
grundade sitt väsde
på Döden, på Ångesten,
på Barnsbördsvåtan, på det
som i världen ingenting är. Han
sade om sig själv: "Jag är världens
ljus!" (såsom det står i en
av denna ~~dagen~~ trettonde dagens
texter). Och om folkens till-
bedjan inför Honom talar
också dagens evangelietext.

de vise männen från Österns länder med sina gåvor (guld & rökelse) kommer där som en fullbordan av profeternas löfte om "folkens skatter" och om "konungarnas vandring i glansen över Sion". I denna stund i dag, finns det nya människor i nya folk, härrörande härifrån mökor som just för första gången har hört namnet Jesus Kristus nämnas — detta stilla skeende skär likom tvärsigenom världspolitiken, såsom det lilla Israels troskamp för länge sen skar tvärsigenom allt som då pågick. Hur mycket räknar vi med detta förborgade skeende? I hur hög grad får, i våra hjärtan ~~av~~ detta stilla verk, världsmissionens arbete, vara av vikt, ~~för~~ då vi tänker över världens gång?

När man läser att en ~~fargad~~ svart drottning över en ö i Oceanen bjöder alla sina undersåtar ~~att~~ under ett helt år bedja regelbundet för ett planerat kristet världsmöte (i Evanston), då ter sig denna nyhet från ~~på~~ 1950-talet närmast en sinnlös lustig. Men ~~det~~ är ~~det~~ genska lika en annan tillvaro, den dag en av vår lärdomsmän i tidig medeltid skrev i sitt landskaps lagsamling de orden: "Kristus är präst i vår lag." All kyrkohistoria är missionshistoria alla vi européer stod utanför när Guds gärning i vår Israel fullbordades i Jesus

11/ Kristus, alla är vi ympade in, efteråt, i Israels träd. Vår europeiska historias begynnelse är, i folk efter folk, sammanvävd med ankomsten av ett ord hitifrån, ett ord utifrån, från Israel, och när (började) kungar krönts i Jesu namn, då var även det en fullbordan av profetorset: "Folken skola vandra i ditt ljus och konungarna i gryningen som går upp över dig." Men vi glömmer lätt att idag börjar många folks historia, idag uppstår i den färgade världen nya, fria folk, och hos somliga bland dessa (färgade) är det samma underbara allvar över evangeliet, som det var när missionen en gång kom till oss, samma brist på invända fraser, samma "nyhet" och därför också samma gestaltande kraft: Kristus blir — nu som då — "främst i vår lag", i gamla, råa sedvänjor fäller och nytt skapas, i familj, på arbetsplats, i samhälle. Kanske är detta det enda (verkligt) som (av det) du, i vår kampens tid, blir till ty "vad världen må skapa är intet och kort, det är som en stormvind i öknen bort." Men räknar vi så själva? (Jordens verke) Är vi med detta i vårt bokslut, bland det som vi hoppas på och litar till? Är vi inte fångna i idealens sätt att

✝ deras namn har samma förnäma klang som oskingarnas för 1000 år sen

räkna, såsom det gamla Israel var trots alla profeternas varningar?

"Mörker täcker jorden och töcken folken" så skildras vår tids läge, innan ljuset brytes fram över Sion. Det är tydligt, att profetorden till människorna som riktades, som låg över djupen på den första skapelsedagen, innan Gud sade: "Vorde ljus!" Men detta läge — "mörker över jorden och töcken över folken" — är lika mycket läget idag, ty det som saknas idag är Skapelse, ny Skapelse: alla räknar bara med balans, maktbalans, detta att mot

något samla något annat i sin man kan få läge att gadda sammen till försvar mot det man fruktar. Till skillnad från våra farfäders tänker vi oss blott fattigare för varje ny teknisk uppfinning som göres, ännu tämligen är förut — ty intet av detta är "Nytt", intet är nyskapelse, allt ordnas bara in under den gamla oljan, oljan att hota, oljan att hävda sig. Men medan detta pågår, finns för varje människa en port öppen till Nyskapelse, till riket att förlas på nytt och ta sig ur maktspelet, få det friska livet givet åt sig och själv ge bort det med glädje. Den

15

Strömmen av liv är det som
skär rakt igenom världskom-
pen, den vällerupp som en
källa med vatten, när en
människa — i vår tid som i
alla andra tider — enbart
reser ut för att berätta om
Jesus Kristus" och så för-
vandla öken till bebodligt
land. Det är inte endast
de färgade folken som behöver
sådana tillflöden av liv
— vårt eget samhälle ropar
efter nyfödda moskor, det
kämpar för sina på vår Sällskaps
(och för det verkar den Kyrkomusikk. nya 130 år.)
med varandra. Men idag
på Trettondedagen tänker
vi särskilt på den som
delat ut förnyelsens
gåvor på missionens fält,
~~de är värda vårt stöd i~~
~~sitt arbete~~ och som nu står
därute i striden:

16

O stärk den i den svåra strid
De kämpa i vår hårda tid!
Ihågmana den och var den när
Och med din Andes frid beskär!
Amen.

L.o.b.

Bön på Trettondedag Jul.

Jesus ord Offerdagen

Giv till missionen!

Trettondagen är vår kyrkas största offerdag för missionen. Föregående år frambars i församlingarna större gåvor än någonsin på denna dag. Därigenom täcktes underskottet vid årsskiftet och en tryggare grundval skapades för missionens ekonomi under 1957.

För 1958 har fastställts en budget på 5,2 miljoner kronor, vilket innebär en ökning med 200.000 kronor. Trots detta har missionsstyrelsen icke kunnat tillgodose flera viktiga önskemål från fälten, vilka skulle ha dragit en kostnad av ytterligare 300.000 kronor. Detta gäller framför allt kyrko- och kapellbyggeh samt utvidgning av sjukvården i Afrika. Det är vår varma förhoppning, att Trettondagens missionsgåva i år skall bli minst lika riklig som förra året.

Ett växande arbete kräver också ett ökat antal missionsarbetare just nu, då missionen ännu har möjligheter att få tjäna. Må vi därför, då vi giva vår gåva i dag, också bedja, att Gud kallar och sänder fler missionärer.

För Svenska Kyrkans Missionsstyrelse

Ingve Brilioth

Jesus sitt Guds frid, som övergår allt förstånd, bevare edra tankar och edra tankar i Kristus Jesus. Amen.